

значених цінностей має бути одним із важливих завдань психологічної допомоги студентам в умовах війни.

Отже, особистісним ресурсом розвитку резильєнтності студентів є ціннісні орієнтації, які відображають світогляд молодої людини, її ставлення до себе, інших людей та світу загалом, впливають на вибір подальшої долі та життєвого шляху, самовизначення та професійну самореалізацію, а також допомагають впоратися з різними соціальними викликами у житті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Епік О. В. Рушійні сили та закономірності формування моральних цінностей. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*. Рівне : «Волинські береги», 2002. Вип. 3. С. 36–39.
2. Короткий психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища школа, 1976. 191 с.
3. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник. Київ : МАУП, 2003. 360 с.
4. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: навч. посіб. Київ : ТОВ «Філ-студія», 2006. 320 с.
5. Поліщук О. М. Особливості особистісної зрілості в ранній дорослості. *Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць. Педагогіка та психологія*. Чернівці : Чернівецький нац. університет, 2015. Вип. 743. С. 186–189.
6. Шагар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків, 2007. 597 с.
7. Шайгородський Ю. Ціннісні орієнтації в психологічній структурі особистості. *Соціальна психологія*. 2009. № 4(36). С. 65–73.
8. Шиделко А. Поняття цінностей і ціннісних орієнтацій у контексті професійних преференцій учнів ПТНЗ. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>дата звернення: 26.04.2023).
9. Ямницький О. Категорія цінність у психологічному вимірі. *Наука і освіта*. 2013. № 4. С. 34–37.

Іван ГОЛОВАТІУК

*Здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
ivan_holovatiuk@ukr.net*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Однією з найважливіших проблем наук, які визначають об'єктом свого вивчення людину в усіх можливих її аспектах, є ціннісні орієнтації. Система цінностей і ціннісних орієнтацій людини визначає змістовий бік розвитку та саморозвитку особистості. Окрім того, система цінностей

акумулює засади ставлень людини до навколишнього світу, інших людей і самої себе; утворює основу світогляду та життєвої активності особистості, а також сприяє її позитивній мотивації щодо подальшого професійного та особистісного самовизначення [3, с. 92-93]. Цим визначається актуальність дослідження цінностей та ціннісних орієнтацій особистості майбутніх фахівців, зокрема майбутніх акторів сценічного мистецтва.

Цінності сучасної молоді визначають, з одного боку, її майбутнє, а з іншого – майбутнє суспільства загалом, оскільки розвиток суспільства безпосередньо залежить від особистісного і професійного рівня розвитку його членів. Водночас цінності є головним системотвірним чинником людської особистості, що визначають соціальну взаємодію людей, боротьбу й узгодження їхніх інтересів та вимог, задають критерії, які використовують для оцінки суспільства, виступають регулятором поведінки людини [2, с. 19].

Ціннісні орієнтації виникають в особистості у процесі її взаємодії із соціумом і є неминучим та завжди унікальним результатом її психічного розвитку як відносно стійке і водночас динамічне утворення, що піддається внутрішнім коливанням і змінам. Система ціннісних орієнтацій постає як одне із центральних утворень особистості і виражає її змістове ставлення до соціальної дійсності. Окрім того система ціннісних орієнтацій істотно впливає на всі аспекти життєдіяльності, розглядається як психологічний чинник, що визначає специфіку становлення особистості і її стилю життя, а саме зумовлює його індивідуалізованість [3, с. 95].

Ціннісні орієнтації закономірно є складниками мотиваційної сфери особистості і беруть участь у процесі пізнання нею як навколишнього середовища, так і власного «Я», а також виконують роль регулятора поведінки зокрема через механізми рефлексії, розвитку комунікабельності [1, с. 30].

Час навчання у ЗВО найбільш сприятливий для формування і коригування в майбутніх акторів сценічного мистецтва системи цінностей і ціннісних орієнтирів. Цінності особистості сучасного студента стають його соціальними орієнтирами, визначають ставлення до навколишнього світу, до суспільства, а також його поведінку.

Після здоров'я, родини, головні цінності сучасного студента – майбутнього актора сценічного мистецтва – особиста свобода, незалежність у судженнях і діях, матеріальне благополуччя, повноцінний відпочинок, цікаві розваги. Не менш важливе місце в системі цінностей майбутніх акторів займають такі цінності, як можливість розвитку, реалізації своїх здібностей і талантів [4, с. 6-9, 5, с. 182].

На нашу думку, цінності, що є визначальними для формування висококваліфікованих фахівців сценічного мистецтва поділяються на особистісні (загальнолюдські, які є основоположними і базовими для формування особистості, незалежно від її професійної приналежності) і професійні (такі, що сприяють формуванню кваліфікованого фахівця) цінності. Зокрема загальнолюдськими цінностями у структурі особистості майбутнього актора сценічного мистецтва є освіта, духовність, чесність, доброта, толерантність, доброзичливість, емпатійність, людяність. Саме цей комплекс цінностей необхідний особистості для того, щоб бути частиною суспільства і відповідати його нормам і вимогам. Професійні цінності, необхідні для повноцінного формування кваліфікованого фахівця – актора сценічного мистецтва: самовдосконалення і саморозвиток (завдяки цим цінностям є можливою постійна робота фахівця над собою і, в результаті, професійне зростання), ерудованість (передбачає наявність знань не лише з фаху, але й з інших різних галузей науки – всебічна освіченість і ерудованість є невід’ємними характеристиками кваліфікованого фахівця), наполегливість (забезпечує досягнення майбутніми акторами професійних цілей і якісне виконання професійних завдань), креативність (важлива складова професійного розвитку фахівців мистецьких професій, зокрема й акторів сценічного мистецтва; забезпечує творчий, нестандартний підхід до вирішення професійних завдань).

Формування і розвиток цих цінностей відбувається у процесі комплексної професійної підготовки майбутніх акторів сценічного мистецтва під час вивчення як фахових дисциплін, так і загальноосвітніх дисциплін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вініченко А.А. Формування ціннісних орієнтацій у студентів закладів вищої освіти у сучасному соціокультурному просторі. Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки». 2017. Вип. 4. С. 24–32.
2. Галян І.М. Психологія ціннісно-сислової саморегуляції майбутніх педагогів : дис. ... д-ра психол. н. Київ, 2017. 532 с.
3. Піковець Н. Ціннісні орієнтації майбутніх фахівців в умовах здобуття освіти як предмет соціально-психологічного дослідження. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2022. Вип. 12. С. 92–99.
4. Сокурянська Л.Г. Проблема суб’єкта в сучасній соціології. Вісник Харківського Національного Університету ім. В.Н. Каразіна. 2003. С. 156-160.
5. Щєпова Д.Р. Ціннісні орієнтації сучасного українського студентства. Вісник Запорізького національного університету. 2010. № 2(13). С. 181–184.